

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia lipca 2010 r.

**Pan
Marian Zaron
Naczelnik Urzędu Celnego III „Port
Lotniczy”
ul. Żwirki i Wigury 1
00-906 Warszawa**

LWA- 4101-09-03/2010
P/10/147

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Urzędzie Celnym III „Port Lotniczy” w Warszawie (zwanym dalej UC lub Urzędem) kontrolę w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen w latach 2007 – 2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Naczelnikowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację zadań związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju po przystąpieniu do strefy Schengen, pomimo stwierdzonych uchybień w zakresie nie opracowania procedur i instrukcji dotyczących przygotowania urzędu do sytuacji epizootycznej zagrażającej życiu ludzi i zwierząt oraz nie dostosowania liczby zastępców naczelnika do liczby funkcjonariuszy i pracowników zatrudnionych w urzędzie.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przestrzeganie przez Urząd ograniczeń wwozu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego na polski obszar celny na granicy Warszawa – Okęcie, na której ruch graniczny odbywał się zgodnie z obwieszczeniem Ministra Spraw

¹ Dz. U. z 2007 Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ogłoszenia przejść granicznych, rodzaju ruchu dozwolonego przez te przejścia oraz czasu ich otwarcia². W okresie objętym kontrolą ograniczenia te były wprowadzone głównie rozporządzeniami i decyzjami Komisji Wspólnot Europejskich i dotyczyły zakazów wwożenia jak i czasowego ograniczenia importu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego z krajów trzecich. Powyższe miało na celu ochronę terytorium UE przed możliwością rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych takich jak, m.in. ptasia i świńska grypa oraz pryszczycy. Prowadzona w toku kontroli szczegółowa analiza 15 losowo wybranych przesyłek z lat 2007 – 2009 nie stwierdziła wprowadzenia na polski obszar celny zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, co do których zastosowano przepisy ograniczające ich wwóz do kraju. We wszystkich analizowanych przypadkach kontrolę celną poprzedzała kontrola weterynaryjna.

2. NIK pozytywnie ocenia realizację zawartych 3 porozumień z Granicznym Lekarzem Weterynarii (zwanym GrLW). Celem porozumień była współpraca przy przeprowadzaniu kontroli celnej i weterynaryjnej kontroli granicznej przesyłek towarów. Porozumienia te regulowały zasady współdziałania stron przy przeprowadzaniu kontroli granicznej (celnej i weterynaryjnej) przesyłek produktów i zwierząt oraz miały na celu usprawnienie i zwiększenie skuteczności wykonywania kontroli celnej i weterynaryjnej przesyłek produktów i zwierząt wprowadzonych na wspólnotowy obszar celny z państw trzecich. Porozumienie z dnia 15 kwietnia 2005 r. zawarto w oparciu m.in. o postanowienia Międzynarodowej Konwencji w sprawie harmonizacji kontroli towarów na granicach, podpisanej w Genewie 21 października 1982 r.³ natomiast porozumienia z dnia 12 czerwca 2008 r. i z 9 marca 2009 r. zawarto w oparciu m.in. o przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 marca 2007 r. w sprawie warunków i sposobu współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej z organami celnymi⁴.

W ramach współpracy Urzędu z GrLW, w okresie objętym kontrolą, zorganizowano dla pracowników UC 5 szkoleń, dotyczących m.in.: procedur celnych i weterynaryjnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowia publicznego ludzi i zwierząt; procedur kontrolnych żywych zwierząt; zwolnienia z granicznej kontroli weterynaryjnej (zwierzęta towarzyszące) oraz postępowanie z przesyłkami z krajów trzecich, które mają specjalne umowy z UE; odpraw weterynaryjnych produktów pochodzenia zwierzęcego; transportu zwierząt żywych w szczególności zwierząt towarzyszących swoim właścicielom

² MP Nr 97, poz. 854

³ Dz. U. z 1999 r. Nr 103, poz. 1190

⁴ Dz. U. Nr 77, poz. 519

w podróży i kwestie wynikające ze stosowania w praktyce przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 998/2003 w praktyce⁵.

3. NIK pozytywnie ocenia udaremnienie w dniu 3 października 2007 r. nielegalnego wwozu martwych krabów, na które brak było dokumentów weterynaryjnych i celnych. Z 15 analizowanych spraw w jednym przypadku funkcjonariusze celni w importowanych warzywach i owocach egzotycznych z Wietnamu wykryli 20,3 kg krabów. O tym fakcie został poinformowany Graniczny Lekarz Weterynarii. Przesyłka została zatrzymana do wyjaśnienia. Warzywa i owoce, w których znajdowały się kraby, zostały przebadane przez Państwowy Graniczny Instytut Sanitarny w Warszawie i po stwierdzeniu, że zawartość przesyłki spełnia wymagania zdrowotne i może być przeznaczona do obrotu, wydano towar importerowi. Na podstawie decyzji Urzędu, wyspecjalizowana firma w dniu 11 grudnia 2007 r. (protokół zniszczenia nr 49e/12/2007) dokonała termicznego zniszczenia krabów.
4. Uwagi NIK dotyczą nie opracowania procedur i instrukcji dotyczących przygotowania Urzędu do zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju na przejściu granicznym Warszawa – Okęcie jak również postępowania funkcjonariuszy i pracowników Urzędu, w celu zapewnienia maksymalnej ochrony granic państwa przed przedostaniem się chorób zakaźnych, jednocześnie nie ograniczając przy tym prawa do swobodnego poruszaniu się po obszarze UE.

Przekazane do UC m.in. przez Głównego Inspektora Sanitarnego wytyczne i instrukcje dotyczące chorób H5N1, AH1N1, ptasiej grypy oraz obowiązujące przepisy prawa europejskiego i krajowego zawierają szereg informacji, natomiast nie wskazywały szczegółowo na postępowanie pracowników i funkcjonariuszy Urzędu w sytuacji realnego zagrożenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej na obszarze Polski i na terytorium Unii Europejskiej.

Powyższe informacje i wytyczne nie określały szczegółowych postępowań UC w stosunku do kontrolowanych przesyłek, w tym przesyłek zwierzęcych i przesyłek z produktami pochodzenia zwierzęcego z krajów trzecich; postępowań z przesyłkami niebezpiecznymi, przesyłkami podejrzanymi o występowanie choroby zakaźnej oraz postępowań UC w przypadku stwierdzenia choroby zakaźnej.

5. Uwagi NIK dotyczą niedostosowania liczby stanowisk zastępców naczelnika Urzędu do liczby pełniących służbę funkcjonariuszy celnych i pracowników zatrudnionych w komórkach wewnętrznych urzędu i zewnętrznych komórkach organizacyjnych.

⁵ Dz. U. L 146 z 13.6.2003, str. 1

W kontrolowanym okresie w Urzędzie było zatrudnionych i pełniło służbę powyżej 250 pracowników i funkcjonariuszy celnych (256 osób w 2007 r., 263 osoby w 2008 r. i 261 osób w 2009 r.) przy powołanych 2 zastępcach naczelnika.

Zapis §12 ust 4 pkt 3 zarządzenia nr 30 z dnia 29 października 2009 r. w sprawie nadania statutów izbom celnym i urzędom Celnym⁶, umożliwia (z uwagi na ilość zatrudnionych funkcjonariuszy celnych/pracowników), zatrudnienie trzeciego zastępcy naczelnika Urzędu Celnego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Opracowanie szczegółowych procedur zapewniających ochronę epizootyczną kraju na przejściu granicznym Warszawa – Okęcie.
2. Rozważenie dostosowania liczby stanowisk zastępcy naczelnika urzędu do liczby pełniących służbę funkcjonariuszy celnych/pracowników.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Naczelnika, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Rozdzielnik:

1. adresat
2. a/a

⁶ Dz. Urz. MF, Nr 13, poz. 72 ze zm.